

HAZEROTH

Numeri 33:17

“En zij reisden van Kibroth-Thaäva en legerden zich in Hazeroth.”

Zo trekken wij dan eindelijk van de legerplaats de Lustgraven op, en legeren ons te Hazeroth. Ginds hebben we ons zeer slecht gedragen, en het is ons daarom slecht gegaan. Het getal is aanmerkelijk kleiner geworden, want de Heere heeft er velen gedood. Dat is ons ten voorbeeld geschied, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkewijs als zij lust gehad hebben, 1 Kor. 10:6.

Deze harde roede zal dan, hopen we, baten. De overgeblevenen zullen zich wel bezinnen en beteren, en zij zullen zich wel aan geen gelijksoortige bedroevende en goddeloze handelingen meer schuldig maken! Wij kunnen daarvoor niet instaan. Er zijn ontaarde kinderen, bij welke de roede niets baat; al ware het dat men alle bomen des wouds tot roede maakte, het zou nochtans tevergeefs zijn. Zijn de kinderen Israëls niet een in het oog lopend bewijs van de waarheid der uitspraak van de apostel, als hij zegt: “De wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde?” waar hij zegt: “Maar de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht;” voorts: dat er geen gebod is gegeven, dat levendmaakt, dat het slechts een dodende letter is, enz.

Mozes, dat is de Wet, is niet instaat, ook slechts één man in Kanaän in te leiden, veeleer moeten zij allen onder hem sterven, en eindelijk ook hijzelf. Zijn ambt is vreselijk. Het doodt; het predikt de verdoemenis, het doet eisen op eisen, en port daardoor als het ware vanwege de onmacht des vleses tot het tegendeel aan. Een der grootste voorrechten van het Evangelie bestaat daarin, dat men onder het Evangelie door het geloof van de Wet verlost en haar afgestorven is, “alzo dat wij de levende God dienen in nieuwhed des Geestes.”

De voortzetting onzer beschouwing van de wandelingen Israëls door de woestijn levert ons weinig verblijdends, maar wel veel verootmoedigends en nederdrukkends op, zodat men liever met die beschouwing zou ophouden, dan daarmede voortgaan. Hoe vermoeiend wordt toch de langdurige beschouwing van de menselijke ellende en het verderf, dat zich steeds vernieuwt, wanneer er wodt opgelegd, wat er in de mens is!

Wie zou niet een sterke tegenzin hebben, om de mensen, ja zelfs de beste onder hen, in hun menigvuldige wangestalten te beschouwen, hun te ontkleden, om hun misvormdheid en misgeboorte recht duidelijk te zien, hun etterbuilen en melaatsheid recht nauwkeurig te beschouwen! Ware het niet veel liefelijker, beschouwingen te overwegen, zoals de woorden van Petrus daartoe aanleiding geven, als hij zegt: “Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk,” - niet aangener, de gelovigen te beschouwen naar hetgeen zij in verband met hun Hoofd Christus zijn, weten, kunnen en hebben? Maar het is toch ook nodig en nuttig, te leren inzien wat zelfs de besten buiten Hem zijn.

Laat ons dan, in zoverre het u niet vervelend is, onze gewone beschouwingen voortzetten, daar het ons tot voorbeeld en lering is geschreven, nochtans zo spoedig daarmee voortgaan als doenlijk is.

De dertiende legerplaats heeft de naam Hazeroth, dat is: Voorhoven. Deze legerplaats kreeg zonder twijfel die naam, terwijl vandaar tot naar Kanaän, en wel dat gedeelte des beloofden lands, dat de stam van Juda ten deel viel, volstrekt niet ver was, zodat zij slechts weinig uren hadden te wandelen, om op de grenzen te zijn. Gewenst standpunt, eindelijk zo nabij de eindpaal te zijn! Bijkans twee jaren hadden zij de meest dorre afgrijselijke woestijn doorgetrokken; maar nu lag zij met al haar moeiten achter, en het lieve land met zijn hoop zeer nabij hen. Ik weet het niet, maar zullen niet aller harten heviger geklopt, aller gelaat er vrolijker hebben uitgezien, aller gemoederen vergenoegd zijn geweest? Mij dunkt, zij hebben, als de wind mede was, iets van de verkwikkende landlucht en van de geurende reuk van Kanaän ervaren, of gemeend iets te ondervinden, en zijn daar door herleefd en verkwikt geworden. Het was herfst, en de kostelijke vruchten waren rijp; nu konden zij spoedig het genot hebben van meloenen, citroenen, wijndruiven, vijgen en granaten, waarop zij onlangs nog zo belust waren geworden.

Hoe zwaar moest hun het wachten vallen, en hoe vurig zullen zij hebben gewenst, dat zij spoedig mochten optrekken. Ik denk, men elkander overal wederzijds gelukwensend ontmoet hebben, men zal van alle kanten vrolijke liederen gehoord, ja zelfs reien hebben gezien. Hoe zullen zij zich over hun murmureren, hun geduld geschaamd, en zich over de barmhartigheid en trouwe Gods hebben verblijd; hoe zal deze blijdschap hun sterkte zijn geweest, en de liefde Gods hen gedrongen hebben, alles te vermijden, wat den Heere ooit onbehagelijk zijn kon. Met één woord - nimmer hadden hun zaken zo gelukkig gestaan als nu hier; vandaar de naam Hazeroth: Voorhoven.

David maakt in de 84ste Psalm ook gewag van die Hazeroth, van de voorhoven. "Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren," zegt hij in vers 3, en vers 11 heet het - als wij één woord niet overzetten: "Eén dag in Hazeroth is beter dan duizend elders." De Godvruchtige koning vond alzo een uitnemend genoeg en verlustiging in de voorhoven des Heeren, en dat wel geen zinnelijk, dat er ook niet te vinden was, maar een geestelijk.

Wij weten, dat de tabernakel, en vooral de tempel, verscheidene voorhoven had, waarvan de ene hoger dan de andere lag, tot welke men met trappen opklom. De laatste voorhof vóór de tempel was voor de priesters bestemd, die daar de offers op het brandofferaltair offerden, en de zangers uit de Levieten, die de Psalmen en de liederen zongen. De overige voorhoven waren voor de algemene Israëlieten, ook een voor de vrome heidenen. Vandaar zag men het offeren door de steeds geopende deur des tempels, en vernam het Psalmgezag en de muziek, die in de tempel weergalmde.

Dat nu David gaarne op die plaats verkeerde, hetgeen in het algemeen met Israël het geval was, omdat men gaarne opging om te aanbidden, zoals wij ook in de Schriften des Nieuwen Verbonds zien, zo was dat niet te verwonderen. De plechtige stilte reeds, die in deze heilige plaats heerste, was voor de godsdienstige stemming zeer geschikt; daarbij kwam de Goddelijke belofte, dat de Heere Israël daar, waar Hij Zijns Naams gedachtenis

stichtte, zegenen wilde, zodat gelovige Israëlieten de nabijheid des Heeren nooit meer ontwaarden dan juist in deze voorhoven.

De handeling van het offeren gaf aan hun beschouwing een zeer evenwichtig voedsel, bijzonder voor hen, die op David geleken, aan wien God die verborgen wijsheid bekend maakte, dat Hij dat offer niet wilde, maar iemand de oren doorboord en het lichaam toebereid had, om Zijn wil te doen.

Welke dierbare indrukken kon het op het gemoed der aanbidders maken als zij bedachten, dat dit het huis en het paleis van hun eigenlijk wel onzichtbare, maar toch krachtig tegenwoordige Koning was, Die Zich daar van de gouden troon openbaarde, niets als Rechter, maar in genade. Welk een lieflijk geluid moest het hun zijn, als zij het geklank der bellen aan het gewaad van de in de tempel wandelende hogepriester vernamen, en wisten, dat zij nu voor den Heere gedacht werden; en zouden wij, als wij het kerkgeluid horen, niet biddend begeren, dat ook wij in genade voor den Heere gedacht worden?

Geen wonder, als David gaarne in deze plaats verkeerde. Een dag in Hazeroth was hem liever dan duizend elders. De Godvruchtige koning en dichter van de Psalm, in welke hij dat zegt, en de vrome kinderen Korach, die hem zongen, betonen daardoor hun geestelijke stemming. De tijd, die zij daar vertoefden, was hun vanwege het geestelijke genot, dat hun daar tebeurt viel, zo onvergelykelyk zalig; één dag deelachtig te zijn was hun gewenster dan duizend dagen in zinnelijke, indien ook onzondige, genietingen. Zij verkozen dit boven al het ander, hoe kostelyk het ook zijn mocht. Hoe klaagt David, als hij dit moet ontberen! Welk een brandende dorst overvalt dan dikwijls zijn ziel!

De voorhoven, op zichzelf beschouwd, deden het zeker niet, hoewel zij er toe konden bijdragen en ook bijdroegen; maar hetgeen hun de Heere daar liet genieten, wat zij daar inwendig genoten, dat bond hen aan God, aan Zijn dienst en aan die plaats. Van dit inwendig genot weet de Godzalige monarch veel te roemen, dewijl hij het uit ervaring kende. Zegt hij niet, bijvoorbeeld, om slechts iets aan te halen: “Uw Woord is mij zoeter dan honig en honigzeem; begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud; Gij verkwikt mijn ziel, en als Gij mijn hart verkwikt dan loop ik het pad Uwer geboden. Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ten tijde als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn. O Heere, de koning is verblijd over Uwe sterkte en hoezeer is hij verheugd over Uw heil. Gij hebt hem zijns harten wens gegeven, en de uitspraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd, Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht en verzadigt hem met het goede.”

Ziet, zo roept ook de gemeente des Heeren in de profetie van Jesaja, zo roept Maria: “Mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker;” en Paulus: “Ik ben zeer overvloedig van blijdschap.”

Wij hebben wel die Hazeroth niet, waarvan David in de letterlijke zin spreekt. Die alleszins schone godsdienst van het Oude Verbond is niet meer; maar alleen daarom niet meer, omdat de schaduw voor het lichaam en het beeld voor het wezen heeft plaats gemaakt. Het is gewis, dat christenen dagelijks hun kruis moeten opnemen, en dat elke dag zijn eigen kwaad heeft; het is waar, dat zij door vele verdrukkingen moeten ingaan, en in het algemeen een woestijn hebben te bewandelen.

Maar evenals in die natuurlijke woestijn een liefelijke Elim was, en zij ook te Hazeroth kwamen, waar een dag beter is dan duizend dagen elders, zo vindt men ook in het ware christendom dagen van blijdschap en verkwikking. Er zijn eerstelingen des Geestes, die de gelovigen van tijd tot tijd tot hun vertroosting en bemoediging worden medegedeeld. Er zijn tijden, waarin hen als het ware een hemelse lucht omwaait, die alle nevels wegvaagt, die zij in volle teugen inademen, zodat zij zich in al hun geesteskrachten opgebeurd en herleefd gevoelen en weder zij aangegroeid, zodat zij zich in de hoogte verheffen. Er zijn uren, waarin iets van het hemels geklank hun hart en ziel vervult en hen tot een heilige stemming en aanbidding noopt, zoals zij die nog niet ondervonden. Er komen tijden, wier heerlijkheid zich niet beter laat aanduiden dan dit in het Hooglied geschiedt. De discipelen worden ook, hoewel niet allen, op de berg der verheerlijking geleid, waar zijzelfen zeiden: "Heere! het is goed, dat wij hier zijn." Paulus werd zelfs opgetrokken tot in de derde hemel, ja tot in het Paradijs Gods, waar hij onuitsprekelijke woorden hoorde.

David roemt: "Mijn beker is overvloeiende!" Dat zijn buitengewone en zeldzame zaken, waarmede enige zielen niet onbekend blijven; evenals zij door afzonderlijke diepe wateren van aanvechtingen en rampen moeten, wanneer zij met Jeremia uitroepen: "Ik ben afgesneden." Maar zo worden zij ook op een bijzondere wijze verblijd. Zij zijn dikwijls zo zeer overstroomd geworden, dat ze krachteloos nederzonken en met de bruid in het Hooglied zeiden: "Ik ben krank van liefde."

Bisschop Palasor werd zo zeer overweldigd door de gedachte: Mijn God in een stal en krib! dat hij in een diepe en langdurige bedwelming geraakte; dezelfde werking bracht de beminnelijkheid van de gekruiste Jezus teweeg bij een predikant te Amsterdam. Toen hij het Avondmaal bediende werd hij zo zeer bepaald bij de gedachte: Mijn God als een vloek aan het kruis! dat hij bijkans de geest gegeven had; gelijk er dan ook werkelijk voorbeelden zijn, dat christenen onder de levende kennis van Christus de geest gaven, en alzo van Hazeroth te Kanaän kwamen. Viel niet ook Johannes op Patmos als dood aan de voeten van de verheerlijkte Jezus, en Maria met de uitroep: Rabbouni! zonder een woord daarbij te kunnen voegen?

Wij wijzen op deze buitengewone zaken niet als iets noodzakelijks, maar als feiten, die door het christendom reeds in dit leven geschieden, of tenminste geschieden kunnen, zoals dit inderdaad in enige personen gezien is. Het is waarachtig, dat alleen ware christenen weten wat ware blijdschap is, omdat niemand anders dan zij dit in tijd en eeuwigheid ervaren.

Ach! dat dan velen ware christenen mochten worden, om het water te drinken, dat Christus geeft, dat in ons een fontein wordt van water, springende tot in het eeuwige leven. Ziet! welke grote en heerlijke dingen men deelachtig kan worden! En deze versmaadt en verzuimt gij, gij jaagt naar een schaduw en naar het dwaallicht, dat u in het verderf leidt? Niet langer zo voortgehoud, maar "staat op de wegen en ziet toe en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij en wandelt daarin, zo zult gij rust vinden voor uwe zielen."

De Heere geeft niet alleen verloochening, maar Hij geeft ook genot en blijdschap; Hij geeft niet alleen geboden en bevelen, maar Hij schenkt ook kracht, om ze te onderhouden en te doen; Hij legt niet alleen lasten op de schouders, maar Hij helpt ze

ook dragen. Bedroeft Hij, Hij vertroost ook weder; doodt Hij, Hij maakt ook levend; leidt Hij in de hel, Hij voert ook weder daaruit. Daarom, wordt zo wijs, dat gij eerst zoekt het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, het andere zal u toegeworpen worden. Kom, laat ons van die bijzondere mededelingen der genade Gods, die te Hazeroth geschonken, en zeldzaam en aan slechts weinigen medegedeeld worden, afzien, om nog te gewagen van enige andere, die bij ware christenen niet ongewoon zijn.

Het gebeurt niet zelden, dat ware christenen temidden van allerlei in- en uitwendige drukkende omstandigheden zo vergenoegd worden gemaakt, alsof zij op generlei wijze gebrek aan enig goed hadden, zodat zij roemen: “De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.” David lag en sliep, volgens Psalm 3, gans gerust - en hij ontwaakte even bemoedigd, hoewel duizenden zich rondom hem legerden.

Menigeen der gelovigen was vergenoegd en zonder zorgen, hoewel hij geheel arm was, zodat hij niet wist waar hij de vervulling zijner behoefte bekomen zou; hij kon onbekommerd den Heere laten zorgen, en Die zorgde dan ook. Hij kon temidden van gebrek aan alles zingen:

In alle noden
Zijt Gij nabij,
Uit duizend doden
Ontzet Gij mij!
En schoon de ellenden
Me alom berenden:
Mijn lied zijt Gij!

Hoe menige vrome is hevig ziek en vol bekommernissen en smarten, maar daarbij nochtans zo volkomen vergenoegd naar de inwendige mens, dat het hem als het ware een lust is, zich door dat alles te laten doorkruisen en al dat leed zolang te laten doorwoelen, als het den Heere behaagt. Hij is in staat de grootste en gevoeligste verliezen, ja zelfs de snoodste en onbillijkste mishandelingen van allerlei aard te verdragen, en nochtans een leeuwerik te gelijken, die midden onder het onweder zingt.

Evenzo kan de Heere de ziel temidden der inwendige beroving geheel tevreden maken. Zonder ootmoedigd te zijn en zonder vrees zeide Josafat: “In ons is geen kracht; wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U.” Met grote gelatenheid ziet de apostel of zijn vurig gebed om ontheffing van de engel des satans, die hem op een onverklaarbare wijze mishandelt en zegt: “dat hij een welgevallen heeft in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden.” Het kan de gelovige ziel bijzonder welkom worden, zich zo arm van geest te gevoelen, dat zij geheel en al van het gebed moet leven, dat zij van zichzelf geen goede gedachte hebben, geen verzuchting voortbrengen, geen goed woord spreken kan, zo geheel en al van den Heere en Zijn genade afhangt en in het geloof moet leven.

In die liefelijke omstandigheden zou het haar leed zijn, als zij nog het geringste uit en van zichzelf verrichten en ook slechts een haar zwart of wit maken kon. Bijzonder welbehagelijk kan het haar worden, hoe langer hoe meer geheel overtuigd te worden, hoe onmogelijk zij in het algemeen zowel als in het bijzonder buiten Christus voor God

kan bestaan, en het kan haar een genoegen zijn, het ontoereikende in hare beste werken te ontdekken, om geheel in de gerechtigheid van Christus en Zijn sterkte te roemen. In zulk een toestand der ziel is men gewis in Hazeroth.

In dat Hazeroth, die voorhoven, worden de christenen ook dikwijls geleid onder het gebruik der genademiddelen. Het is waar, zij zijn in deze betrekking ook wel in Mara, waar water in overvloed is, maar niet om te genieten. Evenwel wat is hun dikwijls een predikatie?

Enkel geest en leven, zodat zij moeten zeggen met die mannen te Jeruzalem: “Hoe horen wij in onze talen de grote werken Gods spreken!” Alles is geheel genot en spijs en de ziel geestelijk gezind. De prediking zelve is het niet, maar de ziel zit evenals Maria aan de voeten van Jezus, en hoort Hem, zodat zij met Sulamith in het Hooglied zegt: “Dát is de stem mijns Bruidegoms, Die aanklopt.”

In zulk een toestand gaat het hun als de Galaten, voor wie de verkondiging des Evangelies zulk een zaligheid was, dat zij ook hun ogen er voor zouden kunnen uitrukken en overgeven. En wat gevoelen zij nog lang daarna in hun zielen de naklank, evenals de sterk aangegrepen snaren der harp! Dan is men recht te Hazeroth gelegerd en roept uit: “Hoe lieflijk zijn Uwe voorhoven, o God!”

Al gebeurt het ook menigmaal, dat het Woord Gods voor de ziel als een dode letter is, en zij gelijk is aan een zieke, wien het brood niet smaakt, nochtans, wat is het haar dikwijls een heerlijke verkwikking! Zij ontwaart de rechte, inwendige Uitlegger, de Heilige Geest en alzo is het tijdstip daar, waarvan Jezus zegt: dat Hij niet meer door gelijkenis, maar met duidelijke woorden van den Vader spreken wilde.

Welke zalige ontsluitingen worden dan hun deel! Welke grote en heerlijke zaken bevat dikwijls een tekst, ja een enkel woord; welke gronden des geloofs, welke hoogten en diepten. Ja, “het hart wordt samengevoegd in de liefde, en dat tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en den Vader en van Christus, in Welken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.”

Geen wonder, als zij dan het woord zoeter vinden dan honig, kostbaarder dan fijn goud. Zij hebben de zalving en weten alle dingen. En zulk een dag te Hazeroth is inderdaad beter dan duizend elders. Wat valt er niet menigmaal onder het genot van het Heilig Avondmaal voor, als onder de eenvoudige bediening daarvan die grote verborgenheden voor de verbaasde ogen des gemoeds voor de aanbiddende ziel ontsluit worden, dat zij met Neander zingt:

‘k Heb aan den disch mijns Herders aangezeten,
Zijn wijn gesmaakt, Zijn Levensbrood gegeten,
Zijn licht doorstraalt en reinigt mijn gemoed.
De satan ligt verpletterd aan Zijn voet.

En met Lampe: “Uw Liefdealtaar brandt in mij,” enz. Wat zijn dat heerlijke woorden: Gemeenschap aan het bloed van Christus; welk een drinkbeker des Nieuwen Testaments; welk een eten en drinken! O! hoe menig Pniël zou bij de drinkbeker der dankzegging, waarmede wij dankzeggen, te lezen zijn, als een ieder bij de uitdeling er van den Heere in den Geest zag, en smaakte hoe vriendelijk Hij is. Hier openen zich de

gordijnen der eeuwigheid. Waarlijk, de Heere is dikwijls op deze plaats. Hier zijn de poorten des hemels. Zulk een dag te Hazeroth is beter dan duizend elders. Daar zegt men met Jakob: "Ik heb alles!"

Ja, het is zekerlijk niet te loochenen, dat het gebed, die geestelijke ademhaling der ziel, niet altijd zo recht vlug gaat; maar het is ook waar, dat de ziel ook wel met David in haar hart vindt, om een gebed voor den Heere uit te storten, dat haarzelve in verhoring brengt, en waarvan zij mag getuigen: Mijn bidden is genieten. Ontlast het zich in woorden, dan zijn het de allertederste en kinderlijkste, gelijk zij het Abba en de VADERNAAM betamen; zijn het verzuchtingen, dan zijn het de allerinnigste; zijn het tranen, dan ontspringen zij uit de diepste grond der ziel.

Is het aanbidding voor anderen, dan zijn zij vol verwachting; zijn het beden, hoe vertrouwelijk; is het dankzegging, hoe ontroerend; is het lof, hoe hartelijk. Dan ziet het oog des geloofs door Christus de geopende deur des tempels tot in het heiligdom, en neemt aan de van de genadetroon teruggeschoven voorhang een voorsmaak des hemels, waarvan de lucht omwaait en versterkt.

Een dag te Hazeroth, die beter is dan duizend elders, viert de christen, als de Heilige Geest bij voorkeur boven de wateren zweeft; dan heeft hij de Bruidegom bij zich, hoe zou hij dan treuren? Hij verdrijft de duistere wolken van twijfelzucht en komt als een duif van Noach met het olijfblad des vredes in het hart. Daar heeft men rust, daar wordt men stil, daar verkwikt men de vermoelden.

Hij is een Geest der heiliging, en o hoe gezegend is de vrucht onder de levendmakende adem des Geestes; zij ontkiemt vanzelve uit het vooraf verootmoedigde en verbrijzelde hart, waarin de Hoge en Verhevene woont. Hij leidt in alle waarheid, Hij verheerlijkt Christus, en welke heerlijke dingen worden dan door de ziel aanschouwd.

Thans heeft zij volstrekt geen bedenking meer om te vragen: Wie zal beschuldigen? Wie zal verdoemen? Zij oordeelt het niet te veel gewaagd, om te zeggen: "Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn;" te roemen: "Hij heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus."

Zij ziet het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt. O, welk een gezicht is dat voor een arm zondaar! Zij ziet God als Een, Die goddelozen rechtvaardigt. O, welk een beschouwing! Zij verstaat de volmaaktheid der verzoening, en o! welk een wetenschap is dat! "God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende, hare zonden haar niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd."

Ja, zekerlijk, hij, die dit bij het licht des Heiligen Geestes leert verstaan, wil niets anders weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd; hij zal met David zeggen: De mus heeft haar huis en de zwaluw haar nest gevonden. Het is de Geest, Die getuigenis geeft, dat men een kind Gods is, dat Hij ons uit genade heeft aangenomen, en dat verzegelt Hij met zulk een alles overwinnende vastheid, dat alle mensen en engelen haar niet aan het wankelen kunnen brengen.

Hij is een Geest van troost en overstroomt de ziel alzo met Zijn zalige vertroosting, dat zij als het ware in de voorhoven des hemels verkeert, en met Paulus uitroept: "Ik ben zeer overvloedig van blijdschap." Zietdaar een flauwe beschrijving van een dag te Hazeroth. Is het reeds in de voorhoven zo heerlijk, hoe zal het in de tempel zelf zijn.

Zekerlijk is dat een geestelijke vreugde, voor welke alleen de geestelijke mens zintuigen heeft.

Maar het zijn heilige, waarachtige, eeuwige verheugingen. Zij zijn u onbekend, zolang gij nog vleeselijk zijt. Houdt dan op, vleeselijk gezind te zijn en wordt geestelijk, want geestelijk gezind te zijn is leven en vrede; maar vleeselijk gezind te zijn is de dood. Wilt gij niet naar de beste gaven streven?

Wilt gij dan als verloren zonen u slechts met het draf vergenoegen, dat alleen zwijnen kan vervullen? Ach neen! vliedt voor iets dergelijks! Grijpt naar het eeuwige leven, waartoe gij geroepen wordt; gaat in door de enge poort tot het Koninkrijk Gods, dat bestaat in gerechtigheid, vrede en blijdschap in den Heilige Geest.